

আশা বসু কবিতা
2332
ASHA ARCHIVES

श्रीगुरुगणेशायनमः ॥ ॥ परापूर्वकालमाश्रुगनादयवतकासमियमाश्रीवराडनामगयाकोएकबडोसहररहे
॥१॥ छतेससहरमारत्नदत्तनामगयाकोबनिजाधीयोतेस्कीगर्भावतिनामगयाकीथीईनतिडईपुरुषसिमहाआन
न्दमितवस्याकावेलासा. रत्नदत्तबनिजाले. आप्राखीलाईभेदन्हेप्रीयेगर्भावतिहामीबनिजाकोजातभैकनये
सैवाभिरहनुनीकोछैनतसअर्थमवेपारगर्नुजाछुंतेलेघरकोबडुतसंभारगयासभतिस्वाक्षीलाईसवैकुण्ठ
हाईआयुवेपारगर्नुभनियरदेसजायेभयो. जादा२कोहोयेकदेसमापुगपार. व्हिंक्सवेपारगर्नुलाग्याता.
हा२।४।वर्षभयापदिदेकआफैदेसकोवनियां. घरफर्कनलाग्योरतेसलाईभेनलाग्याहेवनिजासंगिति. ॥१॥
मिघरजान्याभयामेरोयनियेकविजघरयुचाईदेउ. मैलेघरछोडाकोहुईचारवर्षभयो. घरमाकषिताला
ईचर्चनेगहोभयाकोहोलातसअर्थहेसंगियोयेकरतमेराघरलगिमेरास्वाक्षिकाहातमादीयासभनिसेकरत
दियठाउदोभयो. त्योबनिजापनिघरआयोरत्योरतभमोत्वकोदेखिलोभले. उस्कोस्वाक्षिलाईन्दिआफुत्नेद
वाईगयोभयो. ॥ ताहाप्राप्तकेहिबर्षवित्यापदिरत्नदत्तबनिजापनिआफुघरआयोर. दुईचारदिनपदि

आप्रास्वीत्ताई भन लाग्यो हे प्रीये गर्भावति तें लाई मै लेये करुन दिये था जाथ्यां काहा गाबि द्यो दीस-त्या हे रूं भन्योर
त्रि नंदे हे स्वामि जै ले दो बिनि मै दीस गयो ते मै देखि रत्न ता क्यो च-त्यो ये ता सें देह बिठियनि मै ले पाया को देखे न भ
निक ही तीवचन सुनी रत्न दत्त वनिया पनि बडारी स संग रत्ना सो लीन्या वनिया का घर गयो रं न लाग्यो हे व
नि जा लाई तीसी सीत मै रत्न दी यथा या का क्यो न हा मा कपिला कन दिये नौ का हा हा ल्यो त्या उ नन्योर त्यो लु चो
वनि जा भंछ हे रत्न दत्त वनि जा जो ना दीन मंघर आई यु ग्या थ्यां उ मै दीन मेरा घर न गै बाहिरी वात त मा घर गै त
मा जालिका हात मा रत्न दिया थ्यां क्यो न ते सो न न जायो न निरु सायो तीवचन सुनि रत्न दत्त वनि जा ले आप्रास्वाशि
त्ताई नन्यो हे गर्भावति क सो होयो नन्यारत्न दि जा थ्यां भंछ त नन्या पाये न ना देस तीसी दुई जना मा मा चो को सु
ठो को ते पनि रा मो गा र्म मजि सु नंदा गर्भावति नंदे हे स्वामि ते हि लु चो हो मै ले रत्न पाया को देखे न भ निर उ स ले
पनि क सो दीया को होई न भति र्ग डाग न लाग्यो उ स ले पाई नन्या उ स ले दिये नन्या ये स्प कार ले परस्पर र्ग
डा डर रत्न दत्त वनि जा नंछ अव हा मी ह रु जा हा र्ग डा गारि क्यो ई छ यो देस का मो ज देव राजा च डान्या ये धारि

छनतवराजाकासभामाजाऊर तमोहामोहगडाक्षीनीदीनानुमन्योरुसुतेयानिवाठियाभनितिनेजनाद्वारमा
 जादाभयातववातामात्योरत्तयाऊन्यावनिजातेमनमाचीन्नाऊतुलाग्योभहोअवमैक्याजुक्तिगन्याहोरत्तभन्यालो
 भलेदवाजांअवराकासभामाक्याभनिवुऊऊलातसभर्थमैलेकसैलाईकेहिघुसादिकनयानिहुठासाक्षीवनाऊतु
 पयोभनित्योलुचोवनिजाघीआधिगैकनवातामाहीन्यावतुवाडईजनालाईभनेलाग्योहेसंगित्योपाछिप्राऊन्यावनि
 आलेयोतारत्तऊस्काघरयुआईदेऊभनिनासोदीयजयाकोथीयोरत्तअमोत्यकोडुनालेमैलेऊस्काघरनदिअफे
 लेदवाईराख्याकोदतेसैरत्तकानीमीत्तमाहामीहरुगडागरिराजाकासभामाजानआजाकाक्षीअवमलाईसा
 भाक्यपंचहरुलेसोडाअनितेसैराक्षीलाईदीयाथ्याऊसवेलामादेअन्यार्हरुसाछिछभनीलातिमिहरु
 लेनिसचयभनिदियाहेभाईहोवरुत्योरत्तवेचेरहामितिनेजनावेचितिऊलाभनिमतोगारितिवतुवाहरुले
 वाठियाभनिहामीसाक्षीभेदिऊलाभनिकबोतगरिसवैजरागराजाकासभामाजादाभयाताहाराजाकासभा
 मापुग्यापाछिरत्तदत्तवनिजातेभनलाग्याहेसभासदपंचहोमेराफिरादसूनमैलेवेपारगर्नगयामायोरा
 रत्तमेराघरत्वगिदियासभनियस्काहातमादिपठायाकोयेसलेमेराघरमानदिअफिलेदवाईलियेद्वतस

कारण मेरा रत्न मुकी दीनु हवस भनि विति गयो येति ते रत्न कुरा सुनि सभा पंच हरु ले रत्न लि न्या वनि जा लाई सो
धनु ला ग्या हे वनि जा क सो हो क्यो को ये रत्न दवाया को हो की को ई न सा बो कह भन्यार त्यो धुर्न वनि जा भनत ला ग्यो
हे सभा सद पंच हो मेरो विस्तार सुनु हवस मै ये रत्न ना सो त्या ई दि या का सो बो हो परंतु में जो ना दिन घर आई
पुग्या थ्यो ई मै दी न ये रत्न घर गे क न ये मै की खी का हात मा दी जा थ्यो ई सु वे ला दे ख न्या दु ई ज ना ते सर प नि छ न्यो
रवा क्षि आ फु ले रत्न लि क न पा ये न भनि त बार कुरा ग ई मै ले अ की को ना क पान द वा ई ली ई लान प त्या या दु
नी ई नै ते सर हरु संग सो धनु हवस भनि विति गयो ती वचन सुनि सभा का पंच हरु ले ती र ज ना ते सर संग सो धनु
ला ग्यो हे ते सर हरु हो वनि आ ले ग नी वा ति का हात मार त्ना दि या को ति मि ह रु ले नि श्र ये दे ख्या थ्यो की स त्प सि त क दु
भन्यार ति फु ठा सा छि वो ल न ला ग्या हे सभा सद पंच हो यो वनि आ ले ते सर वनि या की रवा क्षी का हात मार त्ना दि या
को हा मी ह रु ले नि श्र ये दे ख्या थ्यो ये रत्न कुरा सा बो हो ये रवा क्षी ल वा र हो भनि ते सर ले व की दी या र सभा पंच न
छ न्हे रत्न द न्ते वनि जा ते रि रवा क्षी का हात मा यो वनि आ ले रत्न दि दा दे ख न्या ये रत्न ता मा धि र हा छ न्ते रा सा
सा थि को हो ई रू त ज्कार गा ते ले हा गी स ये स ले जित्यो भनि रत्न दत्त वनि जा ला ई हा ई धु र्न वनि जा ला ई जि ता

ईयथाया ॥ ॥ ता हा प्रान्त तो रत्न दत्त वनि जा पति राजा कास जा बाठ हारी कन बडो दुख ले रुंदै रघर फर्क्यो
 भयो तो रत्न पाई न्या वनि जा बडो दुख सित सुनि भै कन फर्क्यो भयो त जास मये मा को ही ये कथाई मा
 गोठा ता के छा के छी से ल न्या रहे छु नती नी हरु ले ये ल न्या ठाई मा ये कथु म कोर हे छु तो थु म का मा जो
 आधि ठी हे राजा दुन्या ता हा पाछे को काजी दुन्या ता हा पाछे को सदा र सुवेदार सिपाहि कठ बाल दान्यावी
 गरि दुं थ्या ये सा तर हसित बल थ्या के टा के ती गोथा ला हरु ले तो रत्न दत्त वनि जा वोता मा रुंदै र गया के ॥३॥
 देख्यार ते सु लाई डा की कन सो धन लाग्यो हे महा पुरुषाति मिवाता मा रुंदै क्यान ही उ थ्याति मिवा लाई कया
 दुख पयो भनि सो ध्या तो वनि जा भँ छ हे के ता के ती हो मे रा ये क अ सो ल्य को रत्न ते सु लु वो वनि जाले याई
 दि यो र राजा कास जा मा रुग डा ग र्दे ग जा थ्यं उ क्को ते सर हरु ले व काई म लाई ह रा या उ सु लाई जि ता यो त
 व ये सै कारन ले रुंदै र हिंड छु भू स वै कुरा कह दो भयो ये तिते का कुरा सु नी ती के टा के छी गोठा ला हरु ले तो
 रत्न द वा उ न्या वनि या र ति र ते सर लाई पति पा कि ल्या उ भनि आ प्र सी पा ही कठ बाल कन पठा यो ती के ता

के ती हरूपनियार त्यो रत्न दवा उ न्या वनियार ति र जना ते सर हरु लाई पनि पक्रि ल्याया ॥ ता हा यदि गो ठा ला का रा
जा ले सो धन ला ग्या हे रत्न दत्त वनियार ती मी ई न लाई रत्न दिया को हो की होई न सा चो कह भन्यो र रत्न दत्त वनियार नै छ
हे के ठा के ठी हो मै ले ये का हा त मा रत्न दिया को सा चो हो न पत्था या ये मै सो त सो धन न्यार फेरी रत्न दवा उ न्या वनियार लाई
सो धन ला ग्या हे वनियार ती मी ले ई न को रत्न ल्या या को हो की होई न सा चो कह भन्यो र त्यो वनियार नै छ हे हो ला हो मै ले
ई न को रत्न ल्या ई दिया को सा चो हो पंतु ये मै की खा स्त्री का हा त मा दी या को छ ई सवे ला मा दे स न्या सा छी ई र जना ते सर
पनि छ न भनि कहो र फेरी गो ठा ला रु ले ते सर हरु लाई सो धा हे ते सर होई कु रा क सो हो ति मि हरु ले सा चो कह भन्यो
र ते सर हरु नै छ हे गो ठा ला हो यो वनि आ ले ते सवे नी या की खा स्त्री लाई रत्न दिया को सा चो हो हो मै ले पनि दे स्या थ्य
भन्यो र गो ठा ला रु ले गर्भा वति लाई नै न ला ग्या हे गर्भा वति ती मा हा त मा रत्न प न्या को छ कि छैन सा चो कह भन्यो र गर्भा
वति ले मै रो हा त मा रत्न प न्या को छैन भनि स्या ये ति पा चै जना का कु रा सु ती ती गो ठा ला के ठा के ठी हरु ले नै न ला ग्या हे रत्न द
त्त वनियार मि हो मी ले ति मि हरु सवे का कु रा मु न्यो अवति ले त्यो वनि आ लाई क सो रत्न दिया थ्यो त सो रत्न यो सा तो के व ना
ई लाई भनि आ लिक ति का चो सा तो दी क न ये का ती र प ठा या ये री रत्न दवा उ न्या वनि आ लाई भन्यो हे वनियार ति मि ले पनि

जस्तोरत्नव्याईदियाथ्योतस्तोरत्नयोमाटोकोबनाईव्याईभनियेकातीरपठायपेरीरजनातेसरहकुत्वाईपनिवातो
 दियारहेतेसरहोतीमीहकुत्वेजस्तोरत्नयोवनिआलेगर्भावतिकाहातमादिदादेव्याथ्योईस्तोरत्नवनाईव्याईभन्या
 शभिलैरभर्कातीरपठायपेरीरगर्भावतिवनाईपनि तिमिलेजस्तोरत्नवनाईथ्योईस्तोरत्नवनाईव्याईभन्याअर्कैतिरपठ
 यातजासमयेमारत्नदत्तबनियालेजस्तोआफुलेदियोथ्योईस्तोरत्नवाताकोबनाईव्यायोपेरीरत्नदवाईन्यावनिआ
 लेजस्तोरत्नआफुलेलेयोथ्योईस्तोरत्नवनाईव्यायोतस्तवेलायोटातेसरलेसनमाचोलाईनलाग्योहरिहरिअवमैलेक
 सोगर्वाहोतोभकाफारीपनीलेविगारडनलाग्योरत्नभन्याकोमैलेदेव्याकोपनिदेअवक्यावनाईन्याहोपरंतुमेंवा ॥५॥
 लखदामामेरासहतारिलेगीतीपकाईमैलेमाग्यादियेनतवभोककाशिलेगीतीधाकन्याकपनिफेरीदीआर
 हाईकस्तोरत्नजस्तोकपनिफेरीदीयोभनिमहतारिलेमलाईखैगारितवरत्नभन्याकोताकपनिजस्तोहोलाभनि
 योतामाताकोकपनिबनाईलोगयोपेरीरभर्कासाहीपनिचितनागर्नलाग्योअहोअधिमेलेलोभलेमुठावोत्वनाले
 ईगोठालाहकुकाफारीमापयाअवकसोगरत्नभन्याकोमैलेदेव्याकोपनिदेनक्यावनाईलेजाईतरमेंवालखद
 दामामेरावावोलेयेकपरेवायाव्याकेथीयोत्योबोवालाईमेहतेमारीदीयारहाईरत्नजस्तोपरेवामारीदीयोभनिम
 लाईखैगयोथ्यातवरत्नभन्याकोतापोवाजस्तोहोलाभनियोयामाताकोपरेवावनाईलेगयोपेरीरगर्भावतिलेपनि

वाह गरिलै ग या तव आम्हा मुलुक राज्य जे वै वै बिहाल्या का हा जाई न वडो दुष पा थोर राजाले आम्हा गन लागा हे प्रिये मदनाव
ति अवक सो गरु मुलुक भन्या बी की गयो अवक ता जाई न न्या मदनवति विनि गार्ध न हे महाराज क्या गरु मेरा वावा पापिड
नाले हा म्हा ए स्तावी पति पयो हे स्वामितै पनि दुष न मानु ह वस् मस वै कामा कि सी पालु छु अव मलाई अलिक ती क पास ये
जित्या ई दी नु ह वस् भन्यो राजा आम्हा गरु न हे रानिते राकारन मा मैले मै मुलुक वै चि स क्या मा सित भन्या के ही दे न अव का हा
वर काले क पास त्या ई दि भन्यार फेरि मदनावति भंछे हे महाराज अलिक ती क पास ता का ही वाठ पनि छु मै गरिल्या ई दी
नु यो भन्यार तव राजाले वडा क ठी सीत का ही वाठ अलिक तिक पास त्या ई दी या मदनावतिले पनि त्यो क पास को वडु तै मिहि
न्या गो का ती कन क परा वनि क सो क पडा न न्या वाह हात गज्ज ती सु हात त माई न या को ये सो क पडा वनि कन क टो ज का वो
का भी वहाली कन न न ला ग्या हे महाराज यो क पडा ले गि भा हा का राजा छु उ च हाई व च मा गी त्या उ नु ह वस् भनि क परा सो पि
दिया राजाले पनि त्यो क पडा लि कन राजा का दार मा ग यार दा या छे उ भंछु न महाराज को क्या व यत्त मैले के हि बिज व हा उ
न त्या या को छ हा जिरि पु या ई दे उ न न्यार दा त्या ले राजा छे उ गै क न विनि ग यो हे महाराज को ही परे सी सा पाहि ले के हि बि
ज व हा उ न त्या इ रा ये छ भुति विनि ग यो राजाले डा की त्या भनि ग्या ग्या ग्या तव दा त्या ले विक मा जी त राजा लाई भव
वोई एत गोर तन ले पनि राजा लाई सला म गरि क पडा व हा या राजाले पनि क पडा घालि हे मार वडो आश्चर्य मानि

॥६॥

भन्तलगापाअहोकपडाताएतोसुन्दररहेछ. योकपडावनाउन्धामानिसूकसोहोलाभँदा. दायाभँछहेमहाराजयो.
कपडावनाउन्धामानिताहजुरसुहाउन्धामानिहोलीभनिवित्रिगयोताहापछिराजातेहोसिकनवधियाभनिभँनिभन्यार
विक्रमाजितराजाताईवडुतेरूपैजादिपठाया. तिपनिआफ्रादेरासागयारबडामालिनचेहडागारिवस्ताभँया. राजाम
लिनभयाकोदेशिमदना. बतिलेभनिनहेमहाराजआजहसुन्दरताईक्याभयोरमालिनडुनुभयोभँदा. राजाभँछनहे
रानिआजत्योराजातेतैलेवन्याकोकपडादेखनिमात्रकपडातायेतोसुन्दररहेछ. योवनाउन्धामानिसूकसोहोलाभँ
दा. दायातेवडुतेसुन्दररुजुरसुहाउदिहोलेभन्योर. राजालेपनिवधियाभनिभँनिभँनिभँकनमलाईरु.
पैदियोहेप्रियेमदना. बतिअवतेरोरमेरोवीछोरडुनुलागेभनिभँवैकुराकह्यातीवचनमुनी. मदना. बतिभन्त
लागीनहेमहाराजभवकसोगर्भाहोमेरानिमित्तहजुरतेवडोडुषपाउनुभयोआफ्रा. राजपद्वारपनिछुत्पोमव.
डिपापिनीआह्याहुंयेसाअवसा. मापनिवीछोडडुनुलागेभन्योर. अवगोसैवसिरह्यालेडुन्याछैनकेहिजुकीगर्नुपर्छतत्कार
गाकदाचीत्तमलाईद्वारमालेगयोभन्याचारदिनसमभँराजाकावसमाजान्याछै. आफुधर्मवचाईरडुलातसावी
चमाहजुरले. चुमोत्यानिषीभेषगरिहातमाचुरालिकनचुरालीउभँदैद्वानीराआउनुहोलातवभँलेजुत्तेपा
रिदाकोत्वारभेतगरियोटा. मटाठहराउलाभनि. येसाकगरिरह्याकविलासाद्वारवाटभनि. डोल्यालीकन.

॥६॥

मानिस आया मदन वति लाई राजा को डुकुस मया को छु द वीर जानु पर्छ भनि दोलि माहालि द वीर लोया या ताहा काग
जाले पनि सुन्दर मदन वति लाई देखि वहुनै प्रसन्न भै कन आ ग्या गर्न ला ग्या हे सुन्दर आज देव का कृपाले ति मिसीत
मंजोग भयो आउ मेरा पल डुमाव सन्न न्या र गनि विनि गर्न लागि न हे महा राजा आ मेरा भागे ले गनि डुन पा यो अुव मे
राजिये को सु सहजुर कै छ परंतु बार दीन सन्या डुनु डुन मर जो वति न पाकि छु भनि विनि गरि न ति वचन सुनि राजाले
आज्ञा गर्छ न हे सुन्दर उ सो नया चार दिन सम ये का तीर अल गै वति र डु ति मिले नु हाया पाछि नेत गरु ला भन्यार म
दन वति ले वछि या भनि ये का तीर गै कन वति भई न ताहा पाछि विक्रमाजित राजा पनि बु पौत्पानि को भेष गरि हात मा चु
हात मा चु राखि कन चु सति उ भई द वीर नीर ग्या ताहा मदन वति ले पनि म्याल वात दे छ्यार के ति लाई भन्त लागी न हे म
धि मेरा चु र छैन चु रा ला उ पर्न्या छ त्यो चु रौत्पानि लाई जाहा डाकि ल्या भन्यार सयि ले चु रा वे च न्या रा जा लाई भी न बो लाई ले
गित मला सम ये मारानि ले सयि हरु लाई ये का तीर पछाई आफु बु पौत्पानि मीत ये कर्त गरि भन ला गि न हे स्वामि अुव
क से गर्न्या हो अुर जुक्ति जाहा के ह ला ग्या छैन ये क जुक्ति गर्नु प यो यो दु ष्ये लागी कन ये स दु ष्ये ले वे स वे स पो सा क
र ये क बछि या घो की नु ह व स त व भो लि रा नि मा ये स म्याल मनि आउ न हो ला म पनि ये स म्याल वा ट दू री लाई रु

रूंतार दुवै जना घोडामा चढि भागि जाउला भनि सतो गरि वहुतै दौलत पठाई राजा पनि त्यो दौलत थलिकन गयार वेस वेस पोसाव
 घोडा की नीक नर निमाते मै ज्याल मनि आई कन वस्त्रा भया ताहा रानि आंई कन लेह र मति निस्क्या अवी सर पाई नर अतिक बेर
 भयो ते सुवेला मा विक्क माजित राजा लाई वहुत निद्रा लाग्यो र थाम सा घोडा बाधि आ फुप्रनि ठाम सा अडे सुला गिवस्त्रा मा ता ती द्योई
 गया छन त जावेला मा घोडा चोर पनि छु मर्दे फीरे ते मै जग्गा मा पुग्यो भन ला ग्यो अहो धन्य धन्य मेरो भाग्य भयो आज कतै चोर न पा
 या को थी येन दर्वा र बाठ चोर्न गया फेला पार्थी को क्या हो मेरा भाग्य ते बाहिरे यो सा क घोडा पा जां अब ये हि चोरितै जाँछु भनि ते हि पो
 सा क लाई घोडा फोई चहुन त यार दुदा ते सुवेला मा मद ना बतिले पनि देखि र राजा सा हे हत् पता उनुला ग्यो भनि ज्याल मा दोरी बा
 धि कन हत्पत गरि बोर्हि आई कन पर्थ पर्थ म पनि आई पु ग्या म लाई पनि घोडा मा च ह्रा उनु ह्व स भै दे आई तिव चन मुनि चोर ले प
 निके हि न बोली चाँडे घोडा मा च ह्रा र सनि लाई पछि ल्तिर च ह्रा योर घोडा डो डाई लै गयो त वजा दा जा दा भर रात मा त्यो दे सकाति
 अर्को दे स पुग्यो र ज्यालो पनि भयो ते सुवेला मा चोर ले रानि लाई दे व्यो र वहुतै मुसि भै कन भन्न ला ग्यो अहो धन्य मेरो भाग्य
 घोडा पनि पा जा र बाधि पा आ भनि र वसी भयो तर ता वेला मा रानि ले बाल पा यो र वडा फो की गरि भन ला गी नु हरि र कस्ता
 चंडाल चोर का हा पचा छु अ व क सो गरु भनि ची न ना गर्न ला गी नु त मा वि च मा अर्के दुई जना चोर आ उ दा र द्यो छन त नु ह रु
 ले दे व्यो र आ फु र कु गर्न ला ग्या हे मै गि त्पो ता अब स्प चोर हो क र को घोडा र बाधि चोरित्पा ये छ भन्यो अर्को ले पनि पो ता चोर
 हो अब ते सु लाई घोडा बाठ स मा लि कन हा भ ह रु ले त्यो र बाधि घोडा लै जा उ भनि ती २ जना चोर ले ती ये क चोर लाई

घोडावाट बसालिकन घोडा रातित न हुरुलेले गयार येक जगामा पुगिकन ति २ जनाले परिणामाल वादौ भनिमतो गर्दी येक
जना भन जना भन ला ग्याहे संगियो रि मैलेले उलातैले घोडाले नन्यो अर्को चोर भंडहे संगि मेरा खासि छैन तव यो रि
मैलेले छुत घोडाले उभन्यो ए ए प्रकारले ति २ जना पर पर खासिको मीत रुगडागर्न ला ग्यात स्ता समये मा राति भन
ला गीत हे महा पुरुष होती मी हुरुले रुगडागर्न मा मेरा नन्या प्राणा जान ला ग्या पानिका प्यासले घाती मुकि मर्न ला शा
अव मेरा जिये को रक्षा गर्न भया बाडो मलाई पानि घान देऊ भनि नर चोर हुरुलेत भागलि की भंडा फेरी राति भंडि
रहे चोर होऊ तो मे हुरुकामन मादला गुरु नन्या मपनि संगै जाँछु बाडो मलाई पानि घान देऊ भनि नर चोरले प
निवाठ या डुडु भनि तीनै जनां पधेरा मा गयो येक ठुलाई नार मा पुष्पा र राति लाई मा मा मा राखि दाहिना वाई
चोर हुरु वसिई नार को पानि मि कन ला ग्या ते सुवेला मा राति लेहु वै चोर लाई घचेटि दिई नर चोर हुरुई ना
र मा खप्पा तो देखि कन राति भंडि नहे चंडाल चोर होति मि हुरुले अंग मे कंग चोर त मोना सं भयो
अव जाहि वसि र ह भनि र फेरि चि न नागनी ला गित अहो अव ए सेवा सिर द्याले दुन्या छैन मैले मर्द को
भेस गर्नु पयो भनि जना ना पो साक छो डाई मर्द को पो साक लाई ठा लात वीर भिर घोडा मा ची

ताहो देखि जा दी भई न तव जादा जादा अर्कै दे समा सुगीन तपो दे समा येक वाघ लेव डो इयदिक न अनेक मा
नि समा रिखा डिरहे दु ते सुवाघ लाई क से ले मान सत्कार हेन छन तपो दे सका राजाले जोयो वाघ ला
॥ ८ ॥ ई माली उस्ताई मारि छोरी दी उला भनि प्रति जा गया कोरु हे छ ताहा प्रानति मदना वति पनि तेहि
सहर का समिप मापु गदा तपो वाघ ले देख्यो वडो सुख वाई आई ला गो तपो देखि गनिले पनि आ पुत
त्यपु कारि बाँडे तरवार चलाई कन वाघ लाई मारि सरासर मूले वाट सह र भिन्न परग गया ति नू लाई
तपो वातो आया को देखि सबै ले आश्चर्य्य मानि सो धनु ला गो हे महा पुरु ति मि तपो वातो क सो गारि यो ति मि
लाई वाघ ले वाये न कि भनि सो ध्यो र तव गानि न छिन्ह हे लोक पंच हो तपो वाघ लाई ता मै ले मारि आया भनि कीहे ॥ ८ ॥
रुति वचन सुनि कन सबै डुनी जाह र सुसि नै कन भन्न लो गो अहो धन्य ई सु साफेर को पराक्रम हा मो थुलो
मनु लाई मारी दीयो भनि वडो पु सं सा गरि मन्पा का वाघ लाई हे न गयार वाघ स पा को देखि ते सुख व राजा
दे उगी विनि ग आ राजाले पनि ते सु लाई डाकी ल्या न न्यार कट बाल ले बो लाई मदना वति लाई राजा का हज
र मा लै गयो सु साफेर रानिला पनि सला स गरि न ते सु लाई देखि राजा आ ग्या ग छन हे महा पुरुष ति मि

कोहो ति मोरूप जौवन पराक्रम देवि मव इतै सुनि भया अवाति मलाई मेरु विदिईहुं विवाह गर भयार मदन वति वि
ति गर्द मेम हारा जाम मुसा फेर राज कुमार इह जुर को कया भया वीवाह गर ला भनि रा राजाले पति वधिया सुभदि
नहे राई विधि पूर्व कले कंया दान गरि वीवाह गरि दिया रानिले यनि विक्रमा जित कानाम मातर वार ले सिंधु
हालि दई न ताहा प्रानति मै जाले पाने दुई चार रात सम आ फुलो ग्या भया को मदन वति का को धामा सुता
मर्द को चेला केहि पाये नर वडा विरह ले आ फिम तरि सिंगै भन्न लागी नहे माता मै तै हरु ले मलाई कस्त पुरुष
लाई दीयो तमा जुवाई कोता मर्द को चेछारहे नछ ज्वारि जस्ता पोर द्या छन मेरा महा अभाग्य भयो भनि धेरै ड
यका कुरा गरिनु तिवचन सुनि रानि भंछि न हे पुत्रि इ कुरा सबै मैले तेरा पिता छै ठु विस्तार गरि जुवाई लाई भन्न प
ठाउ ला गा चोन मान भनि छोरी लाई बुझा इ आ फुले राजा सीता विस्तार गरिनु राजाले पति आ फा जुवाई लाई बो
लायार भन्न लाग्या हे जुवाई तमाता पुरुष को चेछारहे नछ भंदा सुनि छ कं सो हो भन्या मदन वति विनि गर्द
न मैले कासि गयामा वर्ष दिन समस्त्रि सूप संग गन्यो छैन भनि प्रतिज्ञा गन्या को छ त मै कार गाले म अति क
दिन त्रिकानजिक पदेन भनि विती गरिनु तिवचन सुनी राजाले रानि छै ठु जुवाई को तमाता प्रतिज्ञा पार छ नीन

मुनाया तेहि विस्तार गानिले मै जा लाई सुनाई बुझाया ताहा पछि मदना वतिले मै नीछे उभंछे हे मै निअ वदे
॥५॥ सि जा हा हा मादे समादे सि पर्दे सि पुरुष हरु आउछन् तन् हरु लाई मछे उल्या उल्या गर भनि अहाई न् मै
विले वधिया भनि ठाठ ठाठ मा चौकी राखि कन अहाउ दो नयो हे चौकि दार होअ वदे सि हा मादे समादे सि प
र्दे सि जो आउछन् तन् लाई जुवाई साहे वछे उले जाउ भनि अहायो ताहा प्रान केहि दिन मा ठहि अचि को
घोरा रानि चोरित्या उल्या चोर अहाउ दोर हे छन् चौकि दार ले तन् लाई जुवाई साहे वछे उ पुचाइ दिया
ते सु लाई दे सि मदना वतिले सो धन लागि न् हे मुजा फेर ति मि को हो क्यानी मीत ले दे सफि छे नंदा त्यो
चोर ले विनिगार्छे हे राज कुमार मेरा विस्तार मुनु हवस मै ले केहि दिन मा हुल्दा फिदीये क छोडार यो
टि खास्नि फेलाया चार ली कन आउदा विच मा हुई जना चोर ले फेला पा चोर मलाइ छोडा वा बाट
समाति खास्नि छोडा उन हरु ले लग्या उ मै विरह ले मदे सफि छे भनि क ह्यो तिकुण मुनि जुवाई साहे
वले ये सु लाई थुनि राख भन्यो त्पो चोर लाई थुनि राखा फेरि केहि दिन मा उ नै ई नार मा पन्या कार

जनाचोरपनिआयार तिनलाई चौकिदारले जुवाई साहेव काहजुर मायु साई दिया तव साहेव ले तनलाई
धन लाग्या हे मुसाये रहे ति मिहरु को हो कावात आयौ कयानि मित्र ले रे सुयिछैं भनि सोझि ति रजना भँदुर
हे साहेव हामिले एक छोडा एक खिल्याया को थीयो ज्यो खासिले छल गारि हामिलाई इनार मास साई
ई नु तरकार गाउँ सै को घोजाँदै आया का हो भन्यार मरना वाजिले ई नलाई पनि थुनि राख भनि जेत याना माय
ठाई नु ज्यो देखि कनकट बाल भँदुर हे साहेव देखि पर्दे सिमानि सुलाई य सो गारि थुनि राख न्याहि ई न दे सदे समा
घवर पुग्या कया भन्ना नु तरकार न ई नलाई थुनि राख न्या हो न द्वाडि दिनु ह वसु भनि विविग चोति वचन सुनि मर
ना वाजि भँदुर हे कट बाल तैले वाटि या भनि सुनौँ अरु के दिन ई नलाई छोडन्या बसत भया के दिन भव यक जना
लाई ल्याया यदि सबै जना लाई द्वाडि दिनु ला भनि नु कट बाल ले ह वसु भनि चौकि वसु न गयो ॥ ॥ ताहा
यदि विक्रमाजित राजा पति निद्रा वाट विडुरे उठ रात थाम मावा ध्याको छोडा पनि नाहि पोसा कयनि
नाहि दर्बार मा भन्यारानि छैन भनि सत्त्वत् गन्या को सुनि धित्कार हो मेरा निद्राले ए सो पारे छ भनि

॥१०॥ वडाविरहलेतेहिरानिकोषोजगदेंदेसाफिर्दातेसेजगामाआईपुग्याताहचौकिहरुलेतिनृत्ताईयानि
मदनावतिकहजुरमापुआईदियातवमदनावतिलेसोधनत्वागिनुहेमुसाफेरतिमिकोहोकाहवा
रआयीक्यानिमित्तमादेसाफिर्दोतिमोविसारकहभनिमोधिनरुविक्रमाजीतराजाकहनत्वाग्या
हेराजकुमारमितेकोहिजगामारुफदोडाथाममावाधिराअकोधियागतिमामलाईनिरत्वाग्या
रुसुतिगायाहुंतेसेवेलामादोडाकसुलेलेगेदुथाहापनिपायेनतवविडुरहेदादोडादेचिनरुतेसे ॥१०॥
दोडालाईयोजदेयोजदेहिउहुंअरुकजैयायाकोदैनभानेआपुविसारकह्यायतीवचनसुनिमद
नावतिवहुतैयुसिभैइतामेराखामिपोरछादरुभनिचालपाईकनअरुसवेत्ताईधयाईकनआपु
जनामात्रएकाक्षवसिमदनावतिवित्तिगनलागीनुहेमहाराजमलाईचिन्हभयोकिमहजुरकिरा
निहुंआफ्राडुरदसलेरुसोडुअयपाकाथीयोआजपरमेस्वरकाकृपावेहजुरकोदरसनपा॥

सज्ज

आभनिराजाकापाउं मायारि उराडवत्प्रनामगारिकन अधिविदोडभयादेशिको विस्तारकाहिसुनाई
पेरिविनिगर्नलागि हेमहाति पापिल चोरति नैजनालाई मैले पकि कनबंधन मारायाको छ हे
नुहवसुभनि चोरलाई वीरैयानावाट कि कि देखाया चंदालका हात मासे पिदिता हा प्रान्त आफु
ले मईको पोसा कछोडाई राजालाई पोसा कपे हाई आफुले जनानाको पोसा कपे हि ति आफु
ले विवाह गरिराख्याको मै जालाई डाकि भन्नुलाग्छा हेरानि तेरा मेरा खा मिई नै राजा नया जलाई मैले यति
दिन सम्म धातिराख्याको थियो अब हा मा भग्ये ले खा मि को दर्शन मिल्यो भनि अधिको आफुको विस्तार सवै सु
राई ति वचन सुनि राजकुमारिले यनि विक्रमाजितलाई देखि रजा वडा राजा खा मि यों जों भनि वहुते सुम
भनि ईनु ॥ ॥ ताहा यदि मइना वजिले आ प्रससुरा राजालाई बोलाई विनिगर्नलागि नु हेमहारण
मतास्वास्ति मेरा खा मि ई नै विक्रमाजित ई नु ई राजा भ आई पुग्नाले मैले सबै कुरा ठातिराख्याको वीयो

अवहामि इवैवैहि केरुचामि ईनैराजा भया मेरा यनिह जुवावा भयो भनि अधिको भायुवी सार सुवे
॥१॥ कहिसुनाईति वचन सुनि राजाले येले आश्चर्य मान्या यहि वीक माजित् राजा जुवाई तुल्या उनया
ओ भनि सुमि भै कन भन्न लाग्या हे पुत्रि मेरा भाग्य ले विक माजित् राजा जुवाई तुल्या उनया जा अब
मेरा लेशाले ति मिडु वै पुत्रि वरु भयो यो मेरा पुत्रि यनि तेरा पिदा मा भई भनि वडो आहर गारि ॥११॥
रासता भया विक माजित् राजा पनि कोहि दिन समुताहि वसि फेरि आप्र ससुरा राजा सिता विडा
मागि डुवै रानि साथालि कन संयुगा लावा लरु रसै र आप्र देस मागै कन आप्र राज्य नि यनि वडा
आनन्द पूर्वक प्रजा हरु को प्रतिपाल गारि हंदा भया भनि एतिका कहि पुतलिले भंडे हे महाराज
एसा पराक मि विक माजित् राजा कारिं हासन मा ति मि जस्तारा जाले वरु सजो गप देन भनि प्र
थम पुतलि उदि गई ॥ ॥ ॥ इति प्रथम पुतलिका कथा ह्यस मास ॥ १ ॥ ॥ ताहा प्रान्त

भोजदेवराजाले सिंहसनमायानि एस्तापुतलिकाकुरासुनीआश्चर्यमानिउदेकाईरह्यातसास
मयेमाफेरिआर्किदोश्चिपुतलिनिरुकेरभन्नलागिरहेमहाराजभोजदेवएस्तोगारिक्यानउदेकाउ
नुनयोअवमेराकुरायानिसुनीकनयानियोसिंहसनमावसुनुड्डैनमकेहिकथाहाकहंछुसुनुहवसहे
राजनयहिलेकीहिसममाविकमाजीतराजाकासभामा१व्रीहाराआईकनराजालाईआशिर्वादग्यारा
जालेयानिव्रीहारालाईप्रणामगारिआग्यारनलाग्याहेव्रीहारातिमिक्याभन्नआयोभनभन्दाव्रीहारीति
गद्धरहेमहाराजक्याविन्निगहुंदुसिजनलाईसधेइरिवडुन्यारहेछुसुरिवजनलाईसदासुरेवेडुन्यारहेछुतेपनि
हजुरकारसनलेमेरायानिदुखलौकीभनिआयाकेडुभन्यातिवचनसुनिराजाआज्ञागद्धरहेव्रीहारातिमिलाई
मैलेसुखितुल्याउलाभन्यारफेरिव्रीहाराव्रंभद्धरहेमहाराजहजुरलेमलाईसुखितुल्याउलाभन्यायानिमे
राकर्मलेनदियाकेहेलाग्यादैनकर्मलेगरायोगनैयददभन्यारफेरिराजाआज्ञागद्धहेव्रीहाराहेव्रीहारा
तिमिलाईमैलेऐलेसुखितुल्याइदिंछुन्यारआफ्रामैत्रिकतवात्वयचहसुलाईभन्नलाग्याहेमैत्रिप्रजा

लोक हो आज देवि ईश्वर गालाई सैले राजाई दिजो अवज जो गारि मलवाई मांदूथ्यो तसो गारि आज देवि ईश्वर
 नलाई राजा मान्या गार भनि अहार् आयु देसांतर गया तव जादा जादा एक को तियु र भन्या कानगर मा
 पु गया ते सुन गार कारा जाकि पुत्रि एक वहुत सुन्दर रहि दुरु तने किये क मंत्रि की पुत्रि रहि दुरु ति राजकु
 मारी को मंत्रि को छोरी को वडो प्रीति रहे दुरु ति २ कन्या पनि एक मंत्रि का छोरा सि तव डो दो र्हि रहे दुरु तव
 कोहि दिन मा ति पध्या वति राजकुमारी को विवाह गारि दिन आया दुरु ति मैले मंत्रि का छोरी लाई
 भन लागि नु हे मंत्रि पुत्र मेरा पिता लेता मेरा विवाह गारि दिन ला गया अवक सो गन्या हो मेरो मन तर
 जो आउं दुरु हो मैले यो देस मानव सौं अंतै देस मा भागि जाउं भनि नु मंत्रि पुत्र लेवा छिया ते मै गारुं भन्यो ता
 हो मंत्रि कि छोरी यानि जाहाति मि जांछे उ ताहि मयनि जांछु भनि र राजकुमारी भंछि नु उ सो भया भरे गति सबै
 जना सुन्या को बेलामा आया आया घर बाट नीरुकी आउं नु जो अघि भयो एहि छे का बाहिर का पाति माय
 र्हि रहनु भनि ती नै जना ले मतोग च्या ॥ ॥ ताहा या न्न रात्रि भयो मंत्रि का छोरा ले निरु कन्या अवर सयाये नदर

मैआर मैत्रिकी छोरी माचनिरकार तेहि सहर कायाति मागया ते सुवेला मावित्र माजितरा जायनि फकिर को
बेअगारि घुमदै फीरै तेहि यादि मावस्या कार ह्याछन तवति २ जना कंन्याले विक्रमाजितरा जालाई उहि
मैत्रिकी छोरी हो भनि ठानि भनला ग्या हे मैत्रियुवति मीयो अधिआई युग्या छो भन्दा विक्रमाजितरा जाले
आई युग्या भन्या त सुविच मा मैआ नंदिनु अबदोषिहा मायुरुषति मी नयो अवहामिलाई सिंधुर पानिहा
भनि सिंधुर कोयो कोदिनु रा जाले पानि अलिअलिहा सि वठिया भनि पद्यावति राजकुमारिलाई भा
ग्य भवतु भनि सिंधुर हालि दिया फेरि मैत्रिकी छोरी लाई बन्दु भवतु भनि सिंधुर हालि दिया तव २ कंन्याले
राजा काया उ मा परिठो करि दिया ते सुवेला मा राजा नंछन हे कन्या होति मि हरु लेक सुलाई योजन आ
द्या को हो मलाई को भनि थान्यो मतां महा कुचि ले गलि र ह्या का जोगि हु जा हा पायो मागि मागि या न्या
ए लामा सित वसि कया गछो आका घर जा उ भनि आग्या गन्या तिवचन सुनि मैत्रिका छोरी भागिगै तवरा
जकुमारि भनला गिन हे स्वामि प्रभु तिमि जरा सुके नया यनि तिम्रो सिंधुर मेरा सिर मा परि गयो अ
व मेरा पुरुष तात याई भयो मैले त याई को चरन छाड छेन मेरा कर्म ले यस्तो यस्तो भनि ता हा वसिनु ॥ ॥

ताहा प्रान्त भोलिवेर दरवार मा मै जा छैन न भनि यवर भयोर राजाले चोरै दि सा मा योजन पठाया आ फुले वडो वि
॥ १३ ॥ मये मानि रह्या ति योजन्या मानि सहस्र लेयनि जता त ते योजन दा क मै ले मै जालाई त सहस्र बाहिर याति मा यो
गि सित व स्या कोरे प्यार राजा सित विनिगर्न आया हे महाराज मै जाता को का बाहिर याटि मा योगि सित व
स्या कि रहि छ न भनि यवर पुन्या या राजाले उ सो न या जा उ व जाई कनडा कि ल्या उ भनि मानि स प य या त व
फेरि चाकर के टि हरु गयार मै जालाई न न्या हे राज क मारि जा हा क्या न व सनु आ उ न भयो त मा पिता के
आ ग्या ई छ आव दरवार जा उ न न्या मै जा न छि न हे स थिलो क ये ब हो मेरा कर्म मार सै रह छ जो न यो न यो मं ॥ १३ ॥
दरवार आ उ दिन भनि ज वा फ रि न ते हि य व र रां ता सित पु न्या ई दि यार राजा प नी री सा ई न न ला ग्या जान
दे रु त्पो व डो चं डाल नि रहि छ ते र्को मु य प नि हे न छैन भनि मा या या ॥ ॥ ता हा पा छि को हि दिन मा
ति राजाले एक दिन आ फुला बाल कर लि क न सिकार जान त या र न या त्यो य व र को हि जो गिले चाल
पायार आ फुला नि लाई न न ला ग्या हे रा नि आज ते रा वा वा सि कार जा छ न भं दा सुं द छु त र्कर म लाई प
नि धो डा मा गि ल्या ई दे म प नि सि कार जा छ न न्या र रा नि भं छि न हे र्वा मि मै ले क सौ ग रि वा वा को मु य

हे न जाऊ मलाई वहु जै सुर्म लाग्छ वावाले पनि मेरो माया मायाको छ कसो गरिद्वार जाऊ भनि नुर फेरि राजा भई
नुर हे प्रिये आज मलाई यो राघोडा ल्याई दियेन सुभन्या मैले वाचनु छैन वरुये मैया रागा रागा लानि हठ गच्यार
जा पुरुष का वचन सुनि मै जायनि वडा कठिन सित्त दर्बार गइ नुर राजा सित विन्ति गर्न लागी नुर हे पिता मेरा खासिय
निर्माकार जाँछु भनि यो राघोडा विन्ति गरि पठायाको छ वक्तु भया इदो हो भनि विन्ति गरि राजा ले मै जाँई देख
नी मात्र येको मुख यनि हे नुर छैन भनि केहि न बोलि अर्का तिर फर्किर छात्ने देखि मै जाले साहे गाही मानिक नरुन ला
गिनु तेस्वेला मामा त्रिलो विन्ति गयो हे महाराज क्या नरिसा उ नुर छु वेस काम भयो क्या न भन्या त्यो योगिन म
रि कन इ मै जाले छोड्नो छैन न उ मै योगिलाई मया हुनि पाप लाग्यो गाल पन्या थियो अव यो ता वि क्रमाजित
राजाले दियाको महाहरा मजारी घोडा छ तेहि घोडा पठाइ दि उर ते मै ले जो गिलाई माला त्यो मया पाई मै मा
लाई वराई ल्याऊ ला भन्यो राजाले लो दिहालु त व भन्या त्यो घोडा कस्तो थियो भन्या चिरु वादर ले पनि घा
सदाना ता ठै वार दिन्या नजिक पर्न कोहि न सु कन्या वरि परि वलियो पर्याल लाई राखाको तेहि घोडा
कन धेरै मानि सुलाई वदा कथिन सित थालि साज वाज कसि मै जाका साथ ल गाई पठाई दिया मै जाले प

॥१४॥ निधो जालिकन आक्रापुर सत्ताई भनला गयो हेरामि घो जाल्पाई दियों हेर्न हवसु भनितुर योगिरूपरा
जाननला गिनु हेरानि अ व मंलाई ते सुघो डामा बहाइ दे भन्यार रानिले राजा लाई वोकि कन घो डामा
बहाइ दिईनु घो जाले यनि आक्रा राजा चिन्हार सुसि भयो ॥ ॥ ताहा पाछि विक्रमाजित् राजाले यनि
घोडा दोडाइ सवै भंदा अधिपुग्यार ते सुवन का सवै मृग लाई समाऊं दे कान काट दे सवै मृग का कान लि
यार एकातिर गया तस्मा विच मात्पोर सका राजा यनि सवै लर कर समेत सी कर खेल दे ते सेवन मा आ
यार विक्रमाजित् राजाले कान का तीथ लाई राख्यो के वहु ते मृग मारि कन वरा आनन्द ले आक्रा सहर मा
पुर्कें दा भया सवै लर कर फकि सका पाछि पनि विक्रमाजित् राजा हत पत्त आये ननुर रानिका मन मा
वडो फिकि गारि भनला गिनु अहे अ व अलिक वेर मा यनि मेरा खामि आये नन भन्या मैले पारा राख
नुं धेन भनि मुर्ता गारि खाका वेला मा विक्रमाजित् राजा यनि आई पुग्यार रानि सुसि भईनु ॥ ॥ ता
हा पाछि राजा छोडा वार बहूयार हेरानि अवयो घोडा दर्बार पुन्याई दे भन्यार तव रानिले पनि हवसु

॥१४॥

भनि त्यो विक्रमाजित् राजाले कावु गरिग्या को घोडा महजै एक लेले वा को डोचा या जै गरिद्वार लै गि
न त्यो देखि राजा मंत्रि सबै आश्चर्य मान्यो गानिले घोडा छाडि फर्कि गईन ॥ ॥ ताहा प्रान्त फेरि विक्र
माजित् राजा नंदन हे प्रिये आज तेरा वावाले सिकार खेलि छेरे मृग मारि ल्यायाइ न तव एक हजार मृ
ग का कान पाया मेरो कसि निको हुन्या छ तस अर्ध टेर वावा सित गे कन एक हजार मृग का कान मागि
ल्याइ दे भन्यो र गानिले हव सुभनि फेरिद्वार गे आफ्ना पिता संगे विनि गरि न हे वावा एक हजार मृग
का कान पाया मेरो पुरुष को कसि निको हुन्या छ नंदन तस्कार गा सबै मृग का कान पायाइ दो हो भनि
विनि गरि न र राजाले अलि करी माइ मनन परि भन्या हे मंत्रि त्यो योगि नित् लाइ मृग का कान भयादि
हाल भन्यो मंत्रिले हव सुभनि मृग का कान लिन जाय उरा पनि पायेन सबै मृग को कान का द्या
को देखि न नलागे हे मैज मृग का कान ता य उरा पनि छैन न न भया को वस्तु ति मिलाई काहा वा
ट्टि उभन्यो र तव मै जाले महा दुख मानि रुदै रुदै गईन र आफ्ना पुरुष सि भनि न हे स्वामि मृग का

कनतायो जायनि छैनन् दियेन न भनि विविगारिन् तिवचन सुनि विक्रमाजित्तराजा हासिक न भन्छन् हेरानि मेरा जा विमा
 मुगका कान छन् जेरा वावा लाई सो गात लगि दि भन्यार रानिले हव सु भनि ति मुगका कान दर्बारले गि आप्रवा वा छे उ
 भनि हेवा वा ई मुगका कान हजुरका जुवा ई ले पठाई दिया कोलिनु हव सु भनि सभामा राखि दिईन् त्यो दिखि कनरा
 जा मंत्रि पंच हरु सबैले आश्चर्य मान्यार राजा आग्या गर्छन् हे लोक पंच हो ति जोगिता मनुष्य हो ई नन् कोई देव
 प्रशस्तान् हि उती को दर्शन गर्न जा उ भन्यार राजा मंत्रि सब लोक हरु जोगि बस्या का ठाउँ मा जा राभया तव स
 हरवाहिर या ति मा पुगि जोगिलाई नमस्कार गारि विविगर्न लाग्यो हे महापुरुष ति मि को हो तीमी मनुष्य ता हो
 ई नी देव गंधर्व यक्ष किं नर हो कि को हो सा चो कह भन्यार जोगि रुयराजा भन्छन् हेराजा प्रजालोक हो मै विक्रमाजि ॥१५॥
 त्तराजा हुं मैले आफ्ना छोडि रे सको सये ल गर्दै आउं दामलाई कुसु भयो र जाहि वसि रखा को छु भनि कहा ये
 ति कुरा गर्दै मातको कुसु हरकचन सरि भयो यो रे सिता हा कुरा जा पनि सुनि भयो विक्रमाजित्तराजा ज
 स्ता जुवा ई या जा भनि धन्य धन्य मेरो भाग्य धन्य मेरो छोरी को भाग्य भनि बडो सिंदूर जात्रा मंगल उत्सव गरि
 दर्बारले ग्यार छोरी जुवा ई को युजा गरि अनेक गहरा वस्त्र दिई वडा आदर गरि राख्ता भया त स्ता तर हसि
 तर हंदा कोहि दिन बिन्या पाछि विक्रमाजित्तराजाले आफ्ना सुराराजा छे उ भन्या हे महाराज मैले आफ्ना

देस छोटा को धेरै दिन भयो अब विदा वक्त न भया जादा हुन्यार ससुरा नंदन हे जुवाई महाराज योग्य पनि हजुर
के हो परंतु पयाई का जाना कोई था भया मक्या विनि गरु पाउं ला मुह वस्र हामिलाई पनि दया क पारारि ससुरा देर
हुनु होला भनि छोरी जुवाई लाई वडु मै दोलत ख जाना हाति घोडा दांसि स मैतु अनेक दाई जो दि कन विदा दया वि
क माजित रा जा पनि रानी ले सहित भै सासुरा लाई न मस्कार गरि अनेक लोक लख रलिई आफ्नो राज्य मा जादा
भया ज्यो रेस का मैत्रि प्रजा हल्ले पनि आफ्नो राजा आई पुग्दा भनि चाल या यार सवै जन युसि भै कन वारा मालिन
गे सिंधु यात्रा गर्दै दर्बार ल्या या ॥ ॥ ता हाया छि राजा ले ब्राह्मण लाई भन्या हे ब्राह्मण कुसले छो कि भनि सो
ध्या ब्राह्मण नंदन हे महाराज मक्या ल होला जो ना द बुद्धि मलाई राज्य दिई आफु देसा न जानु भयो उसा दिन देखि
मरापेट मा गेला भयो माहा बादा हुनि धारि मा काठो विज्यो र भार खान पनि स केन हजुर भाग्य मानि हुना ले प
रि स मा पनि सुख आनन्द गारे कुसल देखे मसि आई पुग्नु भयो तस्कार सुखि जन लाई जा हाती हे सुरे वडु पार छि
दुखि जन लाई सदा दुखै हुन्यार हे छ हे महाराज अब हजुर कारा ज्ये लिन हु वस्र मलाई चाहिँ देन भनि राज्य सोष
दा भया राजा ले पनि वडि या भनि ब्राह्मण लाई वडु ज दोलत त दि कन आफ्नो राज्य लियार सकल ब्राह्मण लोक
क प्रतिपाल गरि सुख आनन्द सि तर हदा भया भनि एतक थाहा कहि पुगालि भै छ हे महाराज भोज देव र रत्ना

॥ १८ ॥ त्यागिपराक्रमविक्कमाजित्तराजाकासीहासनमातिमितेवक्षुजोग्यदेनभनिरोधिपुतलिपानिउदिगईन्
॥ १८ ॥ इतिश्रीद्वितीयेपुनलिकाकथाहासमाप्त॥ २॥ ताहयात्र॥ फिरिअर्कादिनप
निभोजदेवराजालेसिंहासनमावसतयारभयारअर्किकपुतलिनिस्करभनलागिचहेमहाराजामेंकेहकरा
कहंछुमुनुहवसुमेरावसुनियोसिंहासनमावसुनुइंदेनभनितुराजालेक्याभंदेसुभनतवनन्यारपुतलि
भनलाग्योहेमहाराजमुनुहवसुकोहिसकसमयामाविमाजित्तराजाकाइवेरानिथियाएकविहाइता
एकाअनिथियाएकदिनविषेभिअनिलेराजासितवित्तिगारिन्हेमहाराजजेथिरुनिलेजाइतुनागारि
हजुरलाईमलाईविगानआरिछन्भनिवुक्किगारिन्तिकरासुरागारिसाईजोठरानिलाइद्वारवार
निकालिरियारगानिपनिइयलेअवकाहाजाऊक्यागरुभनिरुंदेइंदेमंत्रिकाधरगाईन्मंत्रिलेपनिरानि
योभनिआलिकआधुर्येमानिसुत्तामगारिकनविन्निगनत्वाग्योहेमहाराजिआजक्यानयजोइखम
नसियकलेपाईलागुभयोभनिमोधेरगानिलेअप्रापुसवास्तारकहिनरुनलागिन्त्योदेधिकनमंत्रि
विन्निगनत्वागिचहेमहाराजिक्यानफिकिर्नइछधैर्पगनुहवसुसपातिफाजालेलेइयदिनइखपा

उनुभयो तापनि परंतु धर्म के जय होला गाहो न मानुह वसु भा फेरि आ प्रि खिलवाई भनला प्रि न हो प्रिय
वतैले महाराज निको वहुत संभार सित रहल गारि गु प्रसीतराव जाहार निधुन भनिक सैलाई कहनु छैन भ
निअहायो येला प्रकार लेहंदां कोहि दिन वित्ता पाक्षि राजा का द्वार सा पतारिया को ना बलाग्यो पोपा
रिया लाई देखि राजा अत्यन्त मोह नयार

आशा सरुवाथि

2332

ASHA ARCHIVES